

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΕΡΓΟΥ

Ο ΙΣΘΜΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Οι σεισμοί και ο Ισθμός. Η διθάλασσο Κορίνθος και το εμπόριό της. Η περίφημη «διάλκος δόξ». Η Πυθία άπαγορεύει να κέφουν τον Ισθμό. Οι σκλάβοι χτυπούν τη γη και βγάζει αιμα! Ο Νέρων και ο Ισθμός. Το σχέδιο του Κρητικού μηχανικού και το σχέδιο του Άντ. Μάτσα. Ο Βασιλεύς Γεώργιος Α΄ και το χρυσό φαλλίδι. Τα έργαινα του Ισθμού.

Οι σεισμοί της Κορίνθου δυστυχώς συνεχίζονται με μικρά διαλείμματα, το έργο της καταστροφής συντελείται, και το χειρότερον άρχισαν και η καθιζήσεις. Την παρασμένη βδομάδα ένας όγκος από τα Γεράνεια Όρη βούλιαξε σε βάθος εκατό μέτρων και όλη η περιοχή τραντάχτηκε με υποχρονίους κρούτους, όποιος στόν καιρό της δημιουργίας του κόσμου.

Ετύχως οι σειροί άφρασαν άπειραχο ως τώρα ένα από τα μεγαλύτερα και χειομαίτερα τεχνικά έργα της Ελλάδος, τον Ισθμό της Κορίνθου, αλλά κάθε φόβος για την τύχη του εινε δικαιολογημένος, άφου η περίοδος των «τεκτονικών διαμορφώσεων» του έδάφους δέν έτελείωσε ακόμη.

Ο Ισθμός της Κορίνθου έχει την ιστορία του, άρκετά περίεργη, με θρύλλους και έπεισοδια. Και η ιστορία αυτή άρχίζει από την άραία Κόρινθο, από τον καιρό του Βασιλέως Κλυθέου που έκανε άποικιακή πολιτική, και του άλλου ήγεμόνος, του σοφου Περιάνδρου που έπρωστάτους με δραστηριότητα το εμπόριο της χώρας του.

Την έποχή εκείνη η Κόρινθος ήταν πόλις άφνειός, δηλαδή κλουσία, γεμάτη άπ' όλα τα αγαθά του κόσμου. Είχε λαμπρούς ναούς, μέγαρα, κέντρα διασκεδάσεων, και στα νερά της άρασαν εκατοντάδες έμπορικά σκάφη. Ήταν όμως πόλις θανατηρή, όπως σήμερα το Παρίσι. «Ού παντός πλείν εις Κόρινθον» έλεγαν οι άρχαιοι.

Η θέσις της Κορίνθου ήταν προνομοιύχος, γιατί βρισκότανε άνάμεσα σε δύο θάλασσες... Η διθάλασσο Κορίνθος σκέπασε να μεταβάλλη σε κεφάλαιο νέου πλούτου τη φυσική της θέσι και το κατώφλιος. Οι ναυτιλιακοί φόροι που εισέπραττε το Κορινθιακό Κράτος από τα πλοία που έρχονταν στα δύο λιμάνια του άποτειόσαν τα κυριώτερα εισοδήματά του. Άλλ' η εισπράξεις αυτές γίνηκαν περισσότερο από την έποχή του Περιάνδρου (στα 627 μ. Χ.), όταν οι Κορίνθιοι κατώφθωσαν να κατανικήσουν μ' έναν έξυπνο τρόπο τους φραγμούς της φύσεως.

Ο τρόπος αυτός ήταν η λεγομένη διάλκος δόξ που έφραζαν οι μηχανικοί. Ήταν ένα είδος σιδηροδρομικής γραμμής στραμμένης στο στενότερο μέρος του λαμού. Όταν ένα πλοίο έπρόκειτο να περάση από τον έναν κόλπο στον άλλο, οι Κορίνθιοι το τραβούσαν έξω, του έβαζαν από κάτω ρόδες, το έφεραν εκάτω στα σίδερα της γραμμής και το έφεραν έτσι σιγά-σιγά ως στην άλλη θάλασσα. Είχαν μάλιστα και ιδιαίτερη λέξη για την έργασία αυτή: «Έλεγαν ότι «τα πλοία υπεριστρίζονται».

Ένωσειται ότι αυτό ήταν δυνατό—και κολλές φορές δύσκολο—μόνο για τα μικρά σκάφη, άδύνατον όμως για τα μεγάλα, για τις λεγόμενες «κατώφρακτες νήες». Άλλά και τα μικρά πλοία, για να περάσουν από την μία θάλασσα στην άλλη, έπρεπε να μνη έχουν πλάτος μεγαλύτερο από την διάλκος δόξ. Για να υπεριστρίσθ η ένα πλοίο έπρεπε να πληρώσει στο Κορινθιακό Κράτος δύοδια και μάλιστα άκριβά.

Ο Βασιλεύς Περιάνδρος, βλέποντας ότι στην έποχή εκείνη της τρωζοτάτης έμπορικης κινήσεως η δουλειά αυτή των διυδίων άφρανε μεγάλα κέρδη, έσκέφτηκε να τα κέρη ακόμη μεγαλύτερα, διευκολύνοντας και τα όγκωδέστερα πλοία να περνούν και να άποφείγουν έτσι το γύρο της Πελοποννήσου. Έπρεπε λοιπόν να κόψη ο Ισθμός, να ένωθούν η δύο θάλασσες.

Άμα ο Βασιλεύς έκονολόγησε το τολμηρό αυτό σχέδιο του, η θρησκευτική πρόληψη σημάθηκε άγρια να το πολεμήση. Οι Ιερείς έλεγαν ότι «καιεις δέν έχει το δικαίωμα να προσβάλλη το έργον των θεών, δηλαδή να μεταβάλλη βιαιώς τη φυσική κατασκευή της μητρος Γης»!...

Ο Περιάνδρος έστειλε τότε και ρώτησε το Μαντεϊόν των Δελφών. Η Πυθία έδωσε χρησμό άπαγορευτικό: Όχι, δέν έπιτρέπεται από τους θεούς η διάρκεις του Ισθμού! Και ο μεγαλοπόθος ήγεμών με πολλή του λύπη, έγκατέλειψε τ' όραιο του σχέδιο.

***

Πέρασαν αιώνες. Η γλώσσα της ξηράς που ήσανε τη Στρωά Έλλάδα με την Πελοπόννησο, έβρινε στη θέσι της. Πρώτος μετά τον Περιάνδρο, σκέφτηκε να την κόψη ο περίφημος έκείνος γλυπτός της άραγιότητας ο Δημήτριος ο Πολιορκητής. Άλλά και αυτός βρήκε εμπόδια, άλλου είδους, έπιστημονικά αυτά: Οι άρχιτέκτονες του ειλαν ότι η θάλασσα του Κορινθιακού Κόλπου ήταν ψηλότερη από τη θάλασσα του Σαρωνικού, και έκοιμένοι, άν έκοβαν τον Ισθμό, τα νερά θα κυλούσαν από τη μία θάλασσα στην άλλη με άσυγκράτητην όρηή και θα κατεπόντιζαν την Αίγινα και τα γύρω της νησάκια του Σαρωνικού!

Οι Αιγύπτιοι γεωμέτραι—οι περιφημότεροι της έποχής τους— έρωτηθέντες από τον ήγεμόνα έξέφρασαν την ίδια γνώμη με τους άρχιτέκτονες.

Έτσι, η τομή της Κορίνθου άνεβλήθη πάλι ως

την έποχή του Ρωμαίου Αυτοκράτορος Καλλιγούλα που κατέκτησε την Κόρινθο στα 40 μ. Χ. Ο Καλλιγούλας διάταξε να γεωμετρούσαν τον Ισθμό για ν' άρχίσουν τις έργασίες της τομής, αλλά μετά λίγους μήνες ο Ρωμαίος Αυτοκράτορας, έδολοφονήθη και τα έργα έσταμάτησαν.

Κ' έρχόμαστε στο Νέρωνα. Ο άλλοκοτος αυτός Αυτοκράτορας, που ήταν ένα μίγμα από άρετες και κακιές, το άνθρωπιο αυτό τέρας, που ένω τη μία μέρα έστελεν εκατοντάδες άθώους στους λείοντες του θηριοτροφείου του, την άλλη φανερωνόταν προστάτης γυμναστικών και μουσικών άγώνων, με τη λύρα στο χέρι—ο περιβόητος Νέρων, τέλος πάντων, άπεφάσισε να χαρήει «πρός την σύγνευστάτην Έλλάδα» (όπως ειλει!) το δώρημα της τομής του Ισθμού.

Στη χαριτωμένη πέenna του Λουκιανού όφειλουμε άρκετές λεπτομέρειες για τη Νερώναια αυτή έπιχείρηση. Υπάρχει μια σύγρω του με τον τίτλο «Νέρων άπεί της δρωχής του Ισθμού». Μόλις ο μισοπάλαβος Αυτοκράτορας άπεφάσισε να βάλλη ν' ένέργη το μεγάλο έργο, έτέλεσε τα έγκαίνα με πολύ θωατομό. Παραουσίασθηκε—λέει, ο Λουκιανός,—στο λιμάνι της Κορίνθου στεφανωμένος με κισσό και λερό σέλινο, έψαλε ύμνο στην Άμυρικήτη και τον Ποσειδάωνα, τους θαλασσίους θεούς, έπειτα έπήρε μια χρυσή άξίνη από τα χέρια του άνηπάτου της Άχαίας και χτύπησε τη γη τρεις φορές. Έπειτα οι έργάτες άρχισαν να σκάβουν από τα χαράματα ως στη γύχτα. Ήταν κολλές χιλιάδες, άλλοι Έλληνες αχμάλωτοι από τα νησά του Αιγαίου και της Θράκης, άλλοι Αιγύπτιοι, άγορασμένοι στις άγορές των δούλων, άλλοι σκλάβοι Ιουδαίοι, 6000 αυτοί. Μαζί με τους δυστυχιομένους αυτούς που έτελειόσαν καταναγκαστικά έργα, ήταν κ' ένας γνωστός φιλόσοφος της έποχής εκείνης, ο Μουσώνιος Ρούφος, πολιτικός κατάδικος, που για να τον έτελειόσουν τον έφεραν από τη μικρή νήσο Γέαρο να σκάψη κ' αυτός! Και οι μέν δούλοι και οι αχμάλωτοι έσκαβαν τα βραχώδη μέρη, οι δέ στρατιώται των Ρωμαϊκών λεγεώνων τα έπιπέδια και χωματίνα.

Υστερα όμας από κάμποσες ημέρες τα έργα διακόπησαν έξαφρα από την άκόλοθη αιτία: Αίμα ειως έσηχθη από τρία μέρη της άνασκαπτομένης γης. Αίμα έσπό, σάν άνθρωπου σκοτωμένου! Οι έργάτες έφρασαν, πετάζανε κάτω τα έργαλεία και τραβήγτηκαν πίσω με φόβο. Όλοι έλεγαν μέσα τους: «Η γη ξεσπά το αιμα της μητέρας του Νέρωνα, και ο θηριώδης γυιός της την ειλχε σκοτώσει με τα ίδια του τα χέρια!» Και ο Νέρων διάταξε να σταματήσουν η έργασίες, όχι βέβαια από δειδαμονία, άλλ' από μίση άλλη θετικώτερη άναγχη: Δυσάρετες έπίσειεις του ειλχαν έφρα από τη Ρώμη. Ο Γάλλος ειως σκώσιος έπανόστασε έναντίον του. Ο Νέρων έτρεξε στη Ρώμη αλλά δέν μπόρεσε να σώση το θρόνο του. Βρήκε άντιμπακο το Ρωμαϊκό λαό και τη Σύγκλητο. Και ο μακαριτης ιστορικός Σπ. Λάμπρος γράφει:

«...Ότω, ολίγους μήνας μετά την τελευταίαν του σκηνηκήν έπίδειξιν την κατά τα έγκαίνα των έργων της ορύσεως του Ισθμού, ο Νέρων, τον όποιον, δέν ήδυνήθησαν να σώσουν οι χίλιοι όκατάκοιοι Έλληνικοί του στέφανοι, όπέθνησεν τον Ιούλιον τφ 68 μ. Χ. θάνατον οικτρόν διά χειρός τινος των άπελευθέρων του, έν τινι έπαύλει πλησιον της Ρώμης, φυγας έν της πόλεως, υπό της Συγκλήτου καταδικασμένος ως προδότης της πατριδος, μισούμενος υπό πάντων».

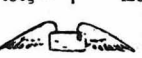
***

Οι άρχαιοι Έλληνες συγγραφείς, όταν κάνουν λόγο για την γνώμη των Αιγυπτίων άρχιτεκτόνων, που έβινε άφορηη να διακοπών δυο φορές τα έργα του Ισθμού, τους ειλρονόησαν ως άνοήτους. Άλλά οι σύγχρονοι μας έπιστημονες άπέδειξαν ότι η Αιγυπτιακή γνώμη ήταν μόνο μέχρι ενός βαθμού λανθασμένη. Ο Έλλην μηχανικός Αντώνιος Μάτσα, που διηύθυνε στα 1890 τα έργα της τομής, άπέδειξε με κολλές βυθωμετρήσεις ότι η θάλασσα του Κορινθιακού κόλπου εινε κατά 20 πόνοιους ψηλότερη από τη θάλασσα του Σαρωνικού. Το γελαιο λοιπόν των Αιγυπτίων ήταν στόν υπερβολικό φόβο τους για τον καταπονισμό της Αίγινας.

Σύμφωνα με μια περιγραφή του Γερμανού άρχαιολόγου Έρνέστου Κουρζίου, στη δυτική παραλία του Ισθμού φαίνονται ακόμη σημεία των έργων των Νέρωνος. Σε έκτασι 2400 ποδών το έδαφος εινε σκαμμένο σε πλάτος 200 ποδών και σε μικρό βάθος. Φαίνεται ακόμη και σκάλα, σκαμμένη για τους έργάτες. Προς άνατολάς διακρίνεται ο βραχώδης άπότομος τοίχος, όπου έσταμάτησαν τα έργα.

Μετά τον Νέρωνα έπιχείρηση να κόψη τον Ισθμό και ο Ηρώδης ο Άτυικός, αλλά βρήκε μεγάλες δυσκολίες και τον παράτησε.

Στην έποχή των Βενετσιάνων (1700) η Ένετική

Δημοκρατία έκαμ αρχή να κόψη τόν 'Ισθμό, άλλα και ατή γρήγορα αναγκάστηκε να εγκαταλείψη την προσπάθεια.

***

Και έρχομαστε στα χρόνια μας. Στά 1855 ο Κρής Ασωνίδας Λυγούνης, μηχανικός, διευθυντής τών μεγάλων υδραυλικών έργων του Νεάου, έγραφε στην διάκριση τού 'Ισθμού, άλλα δεν κατάρθεσε ν' αναλάβη και την επίτησή... "Έπειτα από χρόνια, επί Γεωργίου Α', ο Γάλλος Βισκό έπέλεξε σέ 40 εκατομμύρια φράγκα τ'άπαυτομένα έξοδα και μιά Γαλλική 'Εταιρεία, μέ τό στρατηγό Τύρ επί κεφαλής, έπηρε από την 'Ελληνική Κυβέρνηση την άδεια τής τομής τού 'Ισθμού και άρχισε μέ δραστηριότητα τς εργασίες στά 1882. 'Αλλά μετά 8 έτη ή Γαλλική 'Εταιρεία δεν ήταν πιά σέ οικονομική θέσι να εξακολουθήσει τά έργα και μιά 'μεγάλη 'Ελληνική 'Εταιρεία, μέ Διευθυντή τόν 'Ανδρέα Συγγρό, ανέλαβε να τελειώση τήν διάρρηξη.

Στά 1893 ή διάρρηξη ήταν έτοιμη. Τό όνειρο τώσων γενεών είχε εκπληρωθή ! Οι ύδατοφόρες άνοιχτησαν και τά νερά εκύλισαν από τή μη θάλασσα στην άλλη ! Η διάρρηξη είχε μήκος 6,800 μέτρα, πλάτος 24,60 μ. και βάθος 8 μέτρα.—Και ο Ιατροφιλόσοφος 'Ιω. Πύργος, που μέ τήν έφημερίδα του «*Παράφοιβε*» έπροφήτευσε άπαισιες καταστροφές, όταν θά έμπαιναν τά νερά, άπεδείχθη προφήτης...μετά Χριστόν !

***

Στις 26 'Ιουλίου 1898, επί Πρωθυπουργού Θρασ. Ζαΐμη, παρό: τού σημερινού, έτελέσθησαν μεγαλοκρησές τά έγκαίνια. Η θυλαμική «*Σφακτηρία*» φέρουσα τή Βασ. Οικογένεια, έπέρασε μέσα από τούς ξένους στόλους, άραξε στην άρχή τού 'Ισθμού, όπου όλοι οι έπίσκοποι ήταν συγκεντρωμένοι σέ σηματοδότηση εξέδρα. Χιλιάδες λαού παρακολουθούσαν τήν τελετή. Μιά γαλανόλευκη κορδέλλα ήσανε τή Στερεά μέ τήν Πελποπόννησο, συμβόλιζοντας τό έμπόδιο που ύπήρχε έως τώρα. Ο Βασιλεύς Γεώργιος έξέφηνε τό σχετικό λόγο και ο Πρόεδρος τής 'Ελλ. 'Εταιρείας 'Ανδρ. Συγγρός άπήνησε έτσι :

«*Μεγαλειότατε ! Μεύ' όσα έσοχον την τιμήν ν' ακούσωμεν άκτιβέντα υπό τής 'Υμ. Μεγαλειότητος, δεν άπομένει εμην ν' αναμνησθώμεν ευφρήμως τού μεγάλου έτελεσθέντος τού έργου στρατηγού Τύρ και να έκφρασωμεν την ένθουμοσύνην μας εις τά Γαλλικά κεφάλαια δι' όν κατεσκευάσθη τό έργον. 'Αντί των στραμάτων τής γής, είναι τέως εχάριται τους δύο κόλπους, 'Ιθού ήδη 'Ιστού μόνον μετάξης έμποδίσει την (πό τού ένος έως τό άλλο μέρος μεταβάνον. Την τομήν τού καλωπίματος τούτου ευδοκιάσει ή 'Υμετέρα Μεγαλειότης να τελέση, τή βοήθειά τής χρυσής ταύτης φαλλίδος, ήν λαμβάνω την τιμήν να προτείνω Αυτή, κηρύττουσα όντω τό άνοιγμα τού 'Ισθμού τής Κορίνθου διά την παγκοσμίαν σιμκοινωνίαν.—Ζήτω ο Βασιλεύς ! Ζήτω ή Βασιλική Οικογένεια !...»*

Ο Βασιλεύς Γεώργιος έπηρε τό χρυσό φαλλίδι, έκοψε τήν κορδέλλα, ένώ οι κρότες τών τηλεβόλων διεκίνησαν στόν αντίπαλο τών γύφω βουώνν τό χαρμόσυνο γεγονός. Έπειτα ή Βασ. Οικογένεια και οι έπίσκοποι έμπήκαν στή «*Σφακτηρία*», ή όποία έπέρασε από τή μιά θάλασσα στην άλλη.

ΑΙ ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΠΑΡΑΞΕΝΕΣ ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ

Δέν ύπόκειτο συγγραφέας στόν κόσμο, ο όποιος να μήν άφιέρωσε τουλάχιστον ένα βιβλίον τού ή σέ κανένα φίλου του, ή σέ κανένα συγγενή τού ή και σέ κανένα πρόσωπο που ήθελε να υποχρώση. Μερικές όμως άπ' αυτές τς άφιερώσεις είναι έξωφρενικές. Γιά να σάς πείσωμαι, σάς παραθέτωμαι λίγες διαλεγμένες στην τύχη :

Ο Μπαρμπέ ντ' 'Ορεβιλλύ έγραψε στην πρώτη σελίδα τών «*Διαβολικών*», μιάς σειράς διηγημάτων του : «*Σέ ποιόν ν' άφιερώνω αυτό τό βιβλίον ;*»

Ο σύγχρονος γάλλος μυθιστοριογράφος 'Ιωσήφ Ντελντέγι άφιέρωσε τό μυθιστόρημά του «*Στά πατάμι τής 'Αγιάνας*», στά έξής πρόσωπα : «*Στή μαμά μου, στην Παναγία παρθένα και στό Βοταπάρη !...*» Ένα δέ άλλο μυθιστόρημά του—που φέρει τόν έλευστικό τίτλο «*Η Χολέρα*—τό άφιέρωσε μεταπορφρώνως... «*Στό Εξέ !...*»

Ο Ψυχάρης, δ γνωστότατος στους Έλληνας Ψυχάρης, στόν πρόλογο τού «*Ερμητικού τού Ελεγκικού 'Ωμανού*»—που δέν είναι τίποτ' άλλο παρά τό μυθιστόρημά του «*Ζωή κι' άγάπη στή Μοναξία*», μεταφρασμένο γαλλικά μέ κάμποσες περικοπές — έγραψε κάπου τριακόσμιες άφιερώσεις, όλες έμμετρες δ άθεόφοβος : σέ δίστιχα, σέ τετραδίστιχα, σ' έξάστιχα και σέ συνέττα άκόμα !

Η Μυριάμ Χάρου, ή χαριτωμένη Γαλλίς λογογράφος, άφιέρωνει τό μυθιστόρημά τής «*Τό Όσιο Τραγοίδι*» : «*Στόν άνεμο, στή σελήνη, στή μαγεία τής 'Αφρικής, στις γλυκείες νύχτες τής, στην ποθή τού έρωτος που τή λούζει...*»

Ο δημοσιολόγος 'Ερρίκος Μπερβό έξέδωσε τελευταίως ένα βιβλίον, τό όποιο άφιέρωνει σέ κομιά πενήνταριά πρόσωπα, μεταξύ τών όποιων στό στρατηγό Ζόφε, στόν πολιτικό 'Ερρίω, σέ πεντέξη λογίους, και στόν έκδότη τού !..

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΠΩΣ ΕΓΡΑΦΑΝ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Σ' ένα Παρισινό περιοδικό έδημοσιεύθησαν τελευταία περιέρες πληροφορίες σχετικάς μέ τήν εύκολία ή τήν δυσκολία που έγραφαν τά έργα τους διάφοροι μεγάλοι συγγραφείς.

Ο Γάλλος ποιητής Ρονσσό π. χ. έγραφε μέ μεγάλη εύκολία. 'Ανετα έντελώς έόνυθατε εκατοντάδες στίχους κάθε μέρα. Κι' ο Δαρματίνος είχε τήν ίδια εύχέρεια. Διηγούται πως έκανε μαζί μέ τόν γραμματέα του μακρονόους περιόματα καθάλλα κι' ύστερα γύρισε και άρχισε τήν ύπαγορευσι. Ο γραμματέας του, δ όποιος σηματοτών έγραφε πολύ γρήγορα, μόλις κατάρθεσαν να τόν παρακολουθή.

Ο Βίκτωρ Ουγκώ τόν καιρό τής έξορίας τόν στή Νέα 'Υερσά, δέν έγευμάτιζε ποτέ άν δέν έγραφε προτίτερα εκατόν έκατόν και είκοσι σελίδες ευφροσύνηματος !

Ο Μολιέρους, έγραφε σέ όχτώ μέρες τόν «*Κατά φαντασίαν άσθενή*» !

Τό ρεκόρ ός τόσο τής γονιότητος και ταχυγραφίας φαίνεται πως τό είχε ο 'Αλέξανδρος Δουμάς πατήρ, δ όποιος έγραφε 40 σελίδες τήν ημέρα. 'Αρχισε πολύ πρωί τήν έργασία του κι' έγραφε, έγραφε άδιάκοπα ! Στενοχωριόταν μάλιστα φοβερά, γιατί ή πένα του δέν κατάρθεσαν να τρέχη τόσο, όσο ή σκέψις του.

Και ο Μπαλζάκ όμως είχε μεγάλη εύχέρεια στό γράφημά του. Ο Βοσσοσύτος άπεναντίας μόλις κατάρθεσαν να γράφη 60 άράδες τήν ημέρα. Έγραφε μάλιστα άφήνητους περιθώριον στό χαρτί, γιά να μπορή νά διορθώνη και να ξαναδιορθώνη τό καίμενό του.

Ο Λά Μπυρνύ έγραφε μέ μεγάλη δυσκολία. Έπίσης δέ και ο Λαρσοφούκ. Μόλις κατάρθεσαν να γράφουν λίγες άράδες τήν έβδομάδα.

Ο Μποντελαίρ χρισιάτανε μήνες ολοκλήρους γιά να γράψη ένα συνέττο, δ δέ Ζοζέ- Μαρία ντε 'Ερεδιά, δ άδάναντος ποιητής τών «*Τροπαίων*», έχειάιστησε 30 χρόνια γιά να συνύση μόλις τέσσαρες χιλιάδες στίχους.

Έκείνος όμως που κατέχει τό ρεκόρ τής δυσκολίας στό γράφημά του είναι ο Μαλέρμπ, δ όποιος, θέλοντας να παρηγορηση έναν φίλο του γιά τόν θάνατο τής γυναίκας του, έγραψε και τού έστειλε 72 στίχους. Τό κακό μόνον ήταν πως όσο να τούς γράφη πέρασε τόσος καιρός ώστε ο φίλος του είχε έν τώ με ταξί ξαναπαντρευτή και είχε άποχτήσει και παιδί !..

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΙ ΣΟΥ ΕΙΝΕ ΚΙ' ΑΥΤΟΙ ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ !..

Κάποτε, ένα καράβι κατελήφθη από τρομερή τρικυμία ένώ βρισκότανε στ' άνοιχτό πέλαγος. Τό τιμόνι του έπασσε, ή μηχανές του έπαυαν πιά να λειτουργούνε. Τέλος, ή θύελλα σταμάτησε, χαμμά φορά. Μά τό καράβι είχε πέσει πολύ έξω... Δέκα ολοκλήρες μέρες άφηνε τό ρεύμα τής θάλασσας να τό παρασέρνη πάνω-κάτω, χωρίς να τό βγάξη σέ στεριά. (Ο άσώματος τηλεγράφος δέν είχε έπευρευθή άκόμα). Έν τώ μεταξύ, τά τροφίμα είχανε σωθει και οι έπιβάται κόντευαν να πεθάνουν τής πείνας...

Τότε ο πλοίαρχος, μάζεψε στό κατάστρωμα όλους τούς έπιβάταις και τούς άνδρας τού πληρώματος και τούς ειπε :

— Πρέπει να φανούμαι άντρες και ν' άντιχρώσωμε τήν τρομερή και θέση θαρρατά κι' άφοβα. Πρέπει, είναι ανάγκη άπόλυτη να ρέξουμε κληρο πούδς άπό μάς θά χρησιμοποιήση πρώτος... ός τροφή γιά τούς άλλους. Αυτή είναι ή θλιβερή αλήθεια. Τόσσο, έγώ έξωρα καλά ποιό είναι τό καθήκον μου στή δύσκολη αυτή περίπτωση. Είμαι έτοιμος να θυσιαστώ πρώτος έγώ, να φάτε δηλαδή πρώτα έμένα.

Και, πρίν οι έπιβάται και οι άντρες τού πληρώματος συνέλθουν από τήν κατάπληξη, στην όποία τούς είχαν βυθίσει τά λόγια τού καπετά: του, ο λεοντακόρος πλοίαρχος έβγαλε άπ' τήν τσέπη του ένα περιστρόφο και τό άκούμησε στόν κρόταφό του.

Τήν ίδια όμως στιγμή, άκούστηκε ή φωνή ένός 'Αγγλου επίσης έπιβάτου :

— Σταθήτε ! Σταθήτε ! Μιά στιγμή ! !..

Ο πλοίαρχος στάθηκε, μέ τήν μουσική τού πιστολιού τού άκούμπισμένη γάντιος τόν κρόταφό του :

— Τι συμβαίνει ; ρώτησε τόν 'Αγγλο.

— Μιά χάρη έχω να σάς ζητήσω, πλοίαρχε, τού ειπε τότε ο 'Αγγλος. Μήν πυροβολήσετε τόν κρόταφό, γιατί θά τινάξετε τά μυαλά σας στόν άέρα... Κ' έγώ έξέρετε τραλλίνομαι γιά... μυαλά τήγαγντά !.. Πυροβολήσανε καλύτερα στην καρδιά... Ο θάνατος είναι έξίσου άσφαλής !..

ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

— Κάμε τό γυλό σου ζευγαλιάτη παρά δικαστή. Ο ζευγαλιάτης μέ τήν έργασία του σπείρει και μιά εξασφαλίζει τήν ζωή, ένώ ο δικαστής μέ τήν μοχθηρία του, σπείρει τήν καταστροφή στίς τάξεις τών ανθρώπων.

